CYNLLUN GWAITH B11

Dyma enghraifft o Gynllun Gwaith. Gallech greu un eich hun, gan ddefnyddio'r llyfr gwaith a'r adnoddau ar-lein sydd wedi'u darparu, gan ychwanegu eich syniadau a'ch adnoddau eich hun. Mae'r Cynllun Gwaith hwn yn dilyn cynllun Tymor Hir ehangach (sydd ar gael yn y ffolder adnoddau Ysgolion Uwchradd) sy'n dilyn thema. Mae'n rhoi sylw i bynciau allweddol sy'n ymwneud â gamblo a chwarae gemau ar draws y pedwar Diben Addysg yng Nghymru, gan alluogi ein holl blant a phobl ifanc i fod yn: 1) Dysgwyr galluog ac uchelgeisiol 2) Cyfranwyr mentrus a chreadigol 3) Dinasyddion egwyddorol a gwybodus a 4) Unigolion iach a hyderus. Mae'n gwricwlwm sbiral, gyda phynciau a themâu allweddol yn cael eu hailystyried, tra'n cynyddu'r her, yn ehangu'r cwmpas, ac yn helpu myfyrwyr i feddwl yn fwy dwys drwy'r cyfnodau allweddol.

	Gweithgareddau	Adnoddau
1	**Twyllresymeg y Gamblwr.** Her 2.4: Tebygolrwydd a Lwc. Dywedir yn aml mai 'y Tŷ sy'n ennill bob tro' mewn gamblo. Ond beth mae hyn yn ei olygu mewn gwirionedd? Ewch ati i greu cyflwyniad digidol i'w rannu â gweddill eich grŵp. **Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:** CW01-05, CW09-11, CW15-18, CW20-22, CW27, CW29, CW33 **Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:** Iechyd a Llesiant Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	• Llyfr Gwaith Gwybodaeth YGAM • B11 G 1 • B11 G1 - PowerPoint • Fideo YouTube: https://m.youtube.com/watch?v=K8SkCh-n4rw • Mynediad at offer TGCh/cyfrifiadur
2	**Her 5.8. Arian a Dyled** A ddylai chwarae'r farchnad stoc gael ei ystyried yn gamblo? Sut mae'n cymharu â mathau eraill o gamblo? **Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:** CW02, CW04, CW06, CW10, CW18, CW20-21, CW27, CW29, CW33 **Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:** Iechyd a Llesiant Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	• Llyfr Gwaith Gwybodaeth YGAM • B11 CG2 • B11 G2 - PowerPoint • B11 G2 - Taflen Adnoddau • B11 - Taflen ddata

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

V1.0/EBRILL21

YGAM resources

3	**Pam fod pobl yn gamblo:** Her 1.7: Paratowch lawlyfr gyda gwybodaeth am sefydliadau sy'n delio ag atal niwed sy'n gysylltiedig â gemau a gamblo a sefydliadau eraill sy'n helpu'r rheini sydd eisoes yn gaeth i gamblo. Defnyddiwch luniau a ffotograffau i gyfleu eich neges. **Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:** CW02-04, CW08-10, CW14-18, CW20, CW22, CW25, CW27, CW29, CW33 **Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:** Iechyd a Llesiant Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	• Llyfr Gwaith Gwybodaeth YGAM • B11 CG3 • B11 G3 - PowerPoint • B11 - Taflen ddata
4	**Her 6.4: Caethiwed ac Iechyd Meddwl:** Diffiniwch gaethiwed. Pam y gallai person ifanc ddatblygu ymddygiad caethiwus sy'n gysylltiedig â gamblo? Sut mae'n effeithio ar wahanol agweddau ar iechyd? Ymchwiliwch i'r meysydd hyn a chanfod astudiaeth achos i gefnogi eich canfyddiadau. Ewch ati i greu Podlediad neu adnodd i rannu eich canfyddiadau. **Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:** CW01-06, CW08-11, CW15-18, CW20, CW22, CW24-25, CW27, CW29, CW33 **Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:** Iechyd a Llesiant Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	• Llyfr Gwaith Gwybodaeth YGAM • B11 CG4 • B11 G4 - PowerPoint • Adnodd B11 G4: Achos ac Effaith • Adnodd B11 G4: Gweithgaredd Trefnu • Stori Joe: https://www.timeshighereducation.com/student/blogs/gambling-addiction-i-blew-80-cent-my-student-loan-and-overdraft#survey-answer • Stori Sam https://samstarsmore.wordpress.com/2019/04/18/inside-the-mind-of-a-gambling-addict/

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

V1.0/EBRILL21

		• Erthygl GamCare https://www.gamcare.org.uk/gambling-impacts/how-can-gambling-affect-your-life/?cn-reloaded=1 • Beiros a phapur • Cyfrifiadur (dewisol)
5	**Y Diwydiant Gamblo - marchnata** Her 3.3: Archwiliwch y pwnc marchnata a hysbysebu gamblo: faint sy'n ormod? **Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:** CW01-02, CW04-05, CW08-10, CW14-18, CW21, CW24, CW27, CW29, CW33 **Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:** Iechyd a Llesiant Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	• Llyfr Gwaith Gwybodaeth YGAM • B11 CG5 • B11 G5 - PowerPoint
6	**Gamblo – Cael gwared ar y stigma.** **Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:** CW01-02, CW04-05, CW08-10, CW14-22, CW24-25, CW27, CW29, CW33 **Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:** Iechyd a Llesiant Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	• Llyfr Gwaith Gwybodaeth YGAM • B11 CG5 • B11 G5 - PowerPoint • Adnodd B11 G5 • Taflen Ddata

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl
V1.0/EBRILL21

B11: Taflen Ddata

Beth yw Gamblo?

Mae Deddf Gamblo 2005 yn diffinio gamblo fel betio, chwarae gemau neu gymryd rhan mewn loteri. Mae'r diffiniad hwnnw'n gwahaniaethu rhwng gweithgareddau y mae angen eu **trwyddedu** a gweithgareddau eraill nad oes angen eu trwyddedu.

Mae'r Comisiwn Hapchwarae yn categoreiddio gweithgareddau gamblo gwahanol i'r hyn rydyn ni'n ei alw'n sectorau:

- Arcedau (rhai i oedolion a rhai i deuluoedd)
- Betio (ar-lein, mewn digwyddiad neu mewn bwcis ar y stryd fawr)
- Bingo (ar-lein neu mewn neuadd bingo)
- Casino (ar-lein neu mewn casino)
- Loterïau (raffl, tombola, swîp ac ati)
- Peiriannau hapchwarae (peiriannau ffrwythau, terfynellau betio ods sefydlog ac ati)

https://www.gamblingcommission.gov.uk/for-the-public/What-is-gambling.aspx

Gamblo a'r Farchnad Stoc

Dydy'r Marchnadoedd Stoc ddim yn cael eu hystyried yn Gamblo. Mae rhai pethau sy'n debyg ac yn wahanol rhwng y farchnad stoc a gamblo. Mae'r ddau'n caniatáu i bobl gael arian ac mae elfen o risg ynghlwm wrth y naill a'r llall. Fodd bynnag, mae'r farchnad stoc yn caniatáu i rywun fuddsoddi arian yn yr economi, yn ogystal â chaniatáu i bobl ymchwilio'n agored i'r gwahanol gwmnïau, sy'n golygu bod modd cyfrifo'r risg. Mae gamblo, ar y llaw arall, yn gogwyddo o blaid yr asiantaethau betio ac mae elfen enfawr o lwc.

Mae gamblo'n rhywbeth byrhoedlog fel arfer, ac mae marchnadoedd stoc yn gofyn am fuddsoddiad a gall bara am oes, ac fel arfer mae disgwyl cael enillion cadarnhaol ar fuddsoddiad.

Ffynhonnell: https://www.investopedia.com/articles/basics/09/compare-investing-gambling.asp

Sefydliadau allweddol

- Childline – gwasanaeth cwnsela am ddim i blant a phobl ifanc.
- Gamcare - Mae GamCare yn rhedeg BigDeal - lle i bobl ifanc ddod o hyd i wybodaeth a chefnogaeth yn ymwneud â gamblo.
- Y Clinig Gemau Cenedlaethol yn Llundain sy'n cynnig sesiynau therapi dros Skype i chwaraewyr gemau
- GIG - Mae Clinigau Gamblo'r GIG ar agor yn Llundain, Leeds, Sunderland a Manceinion.

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

- Shout - gwasanaeth testun argyfwng 24/7 sydd ar gael ar adegau pan fydd pobl yn teimlo bod angen cymorth arnyn nhw ar unwaith.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar wefan y Comisiwn Hapchwarae.

Deddf Gamblo 2005

Cyflwynwyd Deddf Gamblo 2005 i reoleiddio gamblo, gan sicrhau ei bod yn broses agored a theg. Nod y Ddeddf oedd atal gamblo rhag cael ei ddefnyddio fel rhan o drosedd a'i nod oedd amddiffyn pobl ifanc a phobl agored i niwed. Roedd y Ddeddf hefyd yn dileu gwaharddiadau hysbysebu, sy'n golygu bod gan weithredwyr gamblo fwy o ryddid i hysbysebu eu cynnyrch, er enghraifft ar y radio, ar y teledu ac ar-lein.

Diogelu pobl ifanc ar hyn o bryd:

Gamblo:

- Dim hysbysebu ar ddillad chwaraeon pobl ifanc
- Cyfyngiadau oed, er enghraifft rhaid bod yn 18 a hŷn ar gyfer y rhan fwyaf o gamblo, 16 ar gyfer y loteri a chategori D – dim cyfyngiadau oedran (er enghraifft, peiriannau ceiniogau/uchafswm o 10c)
- Hysbysebion betio ar ôl y trothwy gwylio teuluol yn unig. Doedd dim cyfyngiad ar hysbysebu ym maes chwaraeon tan 2019 pan gyflwynwyd gwaharddiad rhwng un chwiban a'r llall. Nawr, rhaid i gemau sy'n cael eu dangos cyn y trothwy gwylio teuluol beidio â chynnwys unrhyw hysbysebion gamblo yn ystod, a 5 munud cyn ac ar ôl gemau. Dydy hyn ddim yn cynnwys radio
- Ddylai hysbysebion ddim cynnwys cyfyngiadau, er enghraifft, peidio â defnyddio cymeriadau sy'n addas i blant, pobl sy'n cymryd rhan mewn chwaraeon

Chwarae gemau:

- Sgoriau PEGI ar gyfer gemau
- Rhybudd ESRB: Mae'r gêm hon yn cynnwys gallu prynu mewn gêm.

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

B11G1: Tebygolrwydd a lwc: Twyllresymeg y Gamblwr.

Her: Dywedir yn aml mai 'y Tŷ sy'n ennill bob tro' mewn gamblo. Ond beth mae hyn yn ei olygu mewn gwirionedd? Ewch ati i greu cyflwyniad i'w rannu â gweddill eich grŵp.

Amcanion Dysgu:

- Deall ystyr 'y Tŷ sy'n ennill bob tro'.
- Cyflwyno gwybodaeth am dwyllresymeg y gamblwr.

Deilliannau Dysgu:

- Rydw i'n deall ystyr 'y Tŷ sy'n ennill bob tro';
- Rydw i'n deall ystyr tuedd.
- Rydw i'n deall ystyr 'twyllresymeg y gamblwr'.
- Rydw i'n gallu cyflwyno gwybodaeth i fy nghyfoedion.

Adnoddau:

- B11 G1 - PowerPoint
- Fideo YouTube: https://m.youtube.com/watch?v=K8SkCh-n4rw
- Beiro a phapur
- Cyfrifiadur

Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:

CW01-05, CW09-11, CW15-18, CW20-22, CW27, CW29, CW33

Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:

- Iechyd a Llesiant
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Diogelu: Mae'n bwysig creu amgylchedd dysgu diogel gyda chanllawiau a rheolau sylfaenol clir. Dylai plant a phobl ifanc deimlo eu bod yn gallu gofyn am gymorth os oes angen a chael y cymorth priodol a dewisiadau cyfeirio ychwanegol. Efallai yr hoffech weithio gyda'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig. Gall y pwnc hwn arwain at rai plant yn rhannu gwybodaeth sensitif a phrofiadau personol, a allai ysgogi emosiynau. Dylid eu hatgoffa, ym mhob gwers, bod modd iddyn nhw siarad â staff yn yr ysgol. Gallwch hefyd rannu'r dewisiadau cyfeirio.

NODER: Gellir cwblhau'r wers hon fel gwers ar ei phen ei hun neu fel rhan o Gynllun Gwaith B11; hon yw'r rhan gyntaf o chwe gwers. Efallai yr hoffech gyflwyno'r sesiwn hon

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

fel dwy wers ar wahân, ac felly efallai y byddwch yn dewis addasu'r Cynllun Gwaith i gyd-fynd ag anghenion eich ysgol.

I ddechrau	Prif ran	Pawb gyda'i gilydd
Gweithgaredd: 60 eiliad o sgriblo Y myfyrwyr i ysgrifennu ateb i'r canlynol: Beth yw ystyr y term 'tuedd'? Yr athro i drafod ystyr tuedd ac yna gofyn... Beth ydyn ni'n ei olygu wrth 'y Tŷ sy'n ennill bob tro?' Yr athro i ddangos y diffiniad ar y sleid nesaf: Y Tŷ sy'n ennill bob tro - mae'n golygu, pan fyddwch chi'n gamblo mewn casino, siop fetio, ar-lein ac ati, bod yr ods wedi'u pentyrru o blaid y sefydliad. Yr athro i ofyn - pam gallai hyn achosi niwed mewn perthynas â gamblo?	**Gweithgaredd: Fideo** Chwaraewch y fideo i'r myfyrwyr. Lluniwch ddiffiniad dosbarth o 'Dwyllresymeg y gamblwr'. **Gweithgaredd: Gadewch i ni ymchwilio:** Opsiwn TGCh: Y myfyrwyr i ddewis math o gamblo fel trysorflychau, rasys ac ati ac yna ymchwilio i'r tebygolrwydd o ennill. Bydd y myfyrwyr yn creu cyflwyniad digidol yn seiliedig ar eu hymchwil i ddangos mai 'y Tŷ sy'n ennill bob tro'. Opsiwn heb TGCh: Gofynnwch i'r myfyrwyr ymchwilio i debygolrwydd ac ods gan ddefnyddio gweithgareddau fel taflu ceiniogau, y tebygolrwydd o liw neu siwt mewn pecyn o gardiau, y lliw nesaf i ddod allan o diwb Smarties ac ati.	**Gweithgaredd: Rydyn ni'n falch o gyflwyno...** Bydd y myfyrwyr yn cyflwyno eu gwaith i'r dosbarth ac yn cael adborth gan eu cyfoedion. **Athro i atgoffa'r myfyrwyr o ble gallan nhw gael help. Os ydyn nhw'n poeni am eu perthynas eu hunain neu berthynas rhywun arall â chwarae gemau neu gamblo, gallan nhw siarad ag aelod o staff.** **Dewisiadau cyfeirio: BigDeal a Childline.**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

B11G2: Y Farchnad Stoc: Arian a Dyled

Her: A ddylai chwarae'r farchnad stoc gael ei ystyried yn gamblo? Sut mae'n cymharu â mathau eraill o gamblo?

Amcanion Dysgu:

- Deall beth yw'r farchnad stoc a sut mae'n gweithio.
- Deall y gwahaniaeth rhwng buddsoddi a gamblo.
- Gwerthuso'r gwahanol fathau o gamblo.

Deilliannau Dysgu:

- Rydw i'n deall beth yw'r farchnad stoc a sut mae'n gweithio.
- Rydw i'n deall ystyr buddsoddiad.
- Rydw i'n gallu cymharu'r farchnad stoc â mathau eraill o gamblo.
- Rydw i'n gallu cyflwyno dadleuon i'm cyfoedion.

Adnoddau:

- B11 G2 - PowerPoint
- B11 G2 - Taflen Adnoddau
- B11 - Taflen ddata
- Post-it neu docyn gadael
- Beiro a phapur
- Cyfrifiadur (dewisol)

Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:

CW02, CW04, CW06, CW10, CW18, CW20-21, CW27, CW29, CW33

Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:

- Iechyd a Llesiant
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Diogelu: Mae'n bwysig creu amgylchedd dysgu diogel gyda chanllawiau a rheolau sylfaenol clir. Dylai plant a phobl ifanc deimlo eu bod yn gallu gofyn am gymorth os oes angen a chael y cymorth priodol a dewisiadau cyfeirio ychwanegol. Efallai yr hoffech weithio gyda'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig. Gall y pwnc hwn arwain at rai plant yn rhannu gwybodaeth sensitif a phrofiadau personol, a allai ysgogi emosiynau. Dylid eu hatgoffa, ym mhob gwers, bod modd iddyn nhw siarad â staff yn yr ysgol. Gallwch hefyd rannu'r dewisiadau cyfeirio.

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl
V1.0/EBRILL21

NODER: Gellir cwblhau'r wers hon fel gwers ar ei phen ei hun neu fel rhan o Gynllun Gwaith B11; hon yw'r ail ran o chwe gwers. Efallai yr hoffech gyflwyno'r sesiwn hon fel dwy wers ar wahân, ac felly efallai y byddwch yn dewis addasu'r Cynllun Gwaith i gyd-fynd ag anghenion eich ysgol.

I ddechrau	Prif ran	Pawb gyda'i gilydd
Gweithgaredd: Trefnu! Bydd y myfyrwyr yn cael cardiau i roi trefn arnyn nhw a rhaid iddyn nhw roi'r datganiadau naill ai yn y golofn gamblo - casino neu'r farchnad stoc. (Gwnewch yn siŵr bod y cardiau'n cael eu torri a'u cymysgu ymlaen llaw – cadwch un copi ar gyfer yr atebion). Trafodwch beth sy'n debyg ac yn wahanol rhwng y farchnad stoc a mathau eraill o gamblo, er enghraifft casino. Y dosbarth i feddwl am ddiffiniad ar y cyd ar gyfer y farchnad stoc a buddsoddi.	**Gweithgaredd: Beth am ddadl** Bydd y myfyrwyr yn cael eu rhannu'n dimau a rhaid iddyn nhw ddadlau o blaid neu yn erbyn y datganiad canlynol: 'Dylid dosbarthu marchnadoedd stoc fel math o gamblo.' Dylai'r myfyrwyr dreulio amser yn datblygu eu dadleuon ac yn trafod sut byddan nhw'n ymateb i ddadleuon y tîm sy'n eu gwrthwynebu.	**Gweithgaredd: Tocyn gadael** Mae'r myfyrwyr yn ysgrifennu eu safbwynt ar farchnadoedd stoc fel math o gamblo. **Athro i atgoffa'r myfyrwyr o ble gallan nhw gael help. Os ydyn nhw'n poeni am eu perthynas eu hunain neu berthynas rhywun arall â chwarae gemau neu gamblo, gallan nhw siarad ag aelod o staff.** **Dewisiadau cyfeirio: BigDeal a Childline.**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

YGAM resources

B11G2: ADNODD

Y farchnad stoc	Gamblo, er enghraifft casino
Astudio ymddygiad Rydych chi'n astudio patrymau mewn siartiau stoc i ragweld pris stoc yn y dyfodol. Mae'n hawdd dod o hyd i wybodaeth ac mae ar gael yn rhwydd ar-lein.	Astudio ymddygiad Rydych chi'n astudio ymddygiad a phatrymau, yn ogystal ag ymddygiad a phatrymau eich gwrthwynebwyr. Mae hyn yn dylanwadu ar eich strategaeth betio.
Risg Mae'r risg rydych chi'n ei chymryd yn caniatáu i chi gael mwy o arian o bosib. Mae siawns o golli bob amser.	Risg Mae'r risg rydych chi'n ei chymryd yn caniatáu i chi gael mwy o arian o bosib. Mae siawns o golli bob amser.
Colledion Bydd rhai ar eu hennill a rhai ar eu colled. Efallai y byddwch yn colli rhywfaint o arian, ond gallwch dynnu'n ôl os byddwch yn dechrau colli arian.	Colledion Mae yna rywun yn ennill a rhywun yn colli bob amser. Mae'n debygol y byddwch yn colli mwy nag y byddwch yn ei ennill. Allwch chi ddim tynnu'n ôl.
Ble mae eich arian yn mynd Efallai y bydd eich arian yn helpu i gefnogi cwmnïau i ddatblygu cynnyrch newydd. Gall eich arian effeithio'n uniongyrchol ar yr economi.	Ble mae eich arian yn mynd Mae eich arian yn cael ei drosglwyddo i berson gwahanol.
Effaith Gall colli gael effaith enfawr ar eich sefyllfa ariannol ac felly ar eich lles a lles y bobl o'ch cwmpas.	Effaith Gall colli gael effaith enfawr ar eich sefyllfa ariannol ac felly ar eich lles a lles y bobl o'ch cwmpas.

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

B11G3: Pam fod pobl yn gamblo

Her: Paratowch lawlyfr gyda gwybodaeth am sefydliadau sy'n delio ag atal niwed sy'n gysylltiedig â chwarae gemau a gamblo a sefydliadau eraill sy'n helpu'r rheini sydd eisoes yn gaeth i gamblo. Defnyddiwch luniau a ffotograffau i gyfleu eich neges.

Amcanion Dysgu:

- Nodi sefydliadau sy'n delio ag atal niwed sy'n gysylltiedig â gamblo a chwarae gemau.
- Nodi sefydliadau sy'n cefnogi pobl sydd eisoes yn gaeth i gamblo.
- Creu adnodd cefnogi ar gyfer pobl ifanc.

Deilliannau Dysgu:

- Rydw i'n gallu disgrifio'r dangosyddion allweddol sy'n awgrymu y gallai gamblo neu chwarae gemau fod yn achosi niwed.
- Rydw i'n gallu nodi sefydliadau sy'n atal niwed sy'n gysylltiedig â gemau neu gamblo.
- Rydw i'n gallu nodi sefydliadau sy'n cefnogi pobl sydd eisoes yn gaeth i gamblo.
- Rydw i'n gallu creu adnodd cefnogi ar gyfer pobl ifanc a'i gyflwyno i'm cyfoedion.

Adnoddau:

- B11 G3 - PowerPoint
- B11 - Taflen ddata
- Beiro a phapur
- Deunyddiau crefft
- Post-its
- Cyfrifiadur (dewisol)

Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:

CW02-04, CW08-10, CW14-18, CW20, CW22, CW25, CW27, CW29, CW33

Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:

- Iechyd a Llesiant
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Diogelu: Mae'n bwysig creu amgylchedd dysgu diogel gyda chanllawiau a rheolau sylfaenol clir. Dylai plant a phobl ifanc deimlo eu bod yn gallu gofyn am gymorth os oes angen a chael y cymorth priodol a dewisiadau cyfeirio ychwanegol. Efallai yr hoffech weithio gyda'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig. Gall y pwnc hwn arwain at rai plant yn rhannu gwybodaeth sensitif a phrofiadau personol, a allai ysgogi emosiynau. Dylid eu hatgoffa, ym mhob gwers, bod modd iddyn nhw siarad â staff yn yr ysgol. Gallwch hefyd rannu'r dewisiadau cyfeirio.

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

NODER: Gellir cwblhau'r wers hon fel gwers ar ei phen ei hun neu fel rhan o Gynllun Gwaith B11; hon yw'r drydedd rhan o chwe gwers. Efallai yr hoffech gyflwyno'r sesiwn hon fel dwy wers ar wahân, ac felly efallai y byddwch yn dewis addasu'r Cynllun Gwaith i gyd-fynd ag anghenion eich ysgol.

I ddechrau	Prif ran	Pawb gyda'i gilydd
Gweithgaredd: Rho bump i mi! Mae'r athro yn tynnu llun llaw ar y bwrdd ac mae'r myfyrwyr yn tynnu llun o'u llaw eu hunain. Y myfyrwyr i ysgrifennu pum arwydd neu ymddygiad sy'n dangos niwed sy'n gysylltiedig â gamblo neu chwarae gemau, er enghraifft, encilio'n gymdeithasol, problemau â dyledion ac ati. Dylid cael un syniad ar gyfer pob bys. Yr athro i dderbyn amrywiaeth o ymatebion.	**Gweithgaredd: Gadewch i ni greu!** Caiff myfyrwyr eu rhannu'n grwpiau a rhaid iddyn nhw baratoi llawlyfr gyda gwybodaeth fel arwyddion o niwed sy'n gysylltiedig â gamblo neu chwarae gemau, yn ogystal â'r sefydliadau sy'n delio ag atal niwed sy'n gysylltiedig â gamblo a chwarae gemau. Gall y daflen ddata sy'n cael ei darparu helpu gyda'r dasg hon os nad oes modd cael mynediad at TGCh a gall myfyrwyr ddefnyddio ffotograffau neu ddarluniau.	**Gweithgaredd: Trydar** Ar nodyn post-it, gofynnwch i'r myfyrwyr ysgrifennu trydariad yn hysbysebu un o'r sefydliadau maen nhw wedi ymchwilio iddyn nhw. Yna, byddan nhw'n yn dod â'u Trydariad i flaen y dosbarth ac yn ei roi ar y bwrdd. **Athro i atgoffa'r myfyrwyr o ble gallan nhw gael help. Os ydyn nhw'n poeni am eu perthynas eu hunain neu berthynas rhywun arall â chwarae gemau neu gamblo, gallan nhw siarad ag aelod o staff.** **Dewisiadau cyfeirio: BigDeal a Childline.**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl
V1.0/EBRILL21

B11G4: Caethiwed ac Iechyd Meddwl

Her: 6.4 Diffiniwch beth yw caethiwed, yn ôl llyfr gwaith Gwybodaeth YGAM. Pam y gallai person ifanc ddatblygu ymddygiad caethiwus sy'n gysylltiedig â gamblo? Sut mae'n effeithio ar wahanol agweddau ar iechyd? Ymchwiliwch i'r meysydd hyn a chanfod astudiaeth achos i gefnogi eich canfyddiadau. **Ewch ati i greu Podlediad neu adnodd i rannu eich canfyddiadau.**

Amcanion Dysgu:

- Adnabod arwyddion niwed sy'n gysylltiedig â gamblo
- Deall beth mae caethiwed yn ei olygu
- Nodi sut gall caethiwed effeithio ar bobl ac ar wahanol agweddau ar eu bywyd
- Deall achos ac effaith
- Gwybod ble i gael help

Deilliannau Dysgu:

- Rydw i'n gallu adnabod yr arwyddion o niwed sy'n gysylltiedig â gamblo
- Rydw i'n gallu nodi sut gall caethiwed effeithio ar bobl ac ar wahanol agweddau ar eu bywyd
- Rydw i'n deall achos ac effaith
- Rydw i'n gwybod ble i gael help os ydw i'n poeni am fy mherthynas i neu berthynas rhywun arall â gamblo.

Adnoddau:

- B11 G4 - PowerPoint
- Adnodd B11 G4: Achos ac Effaith
- Adnodd B11 G4: Gweithgaredd Trefnu
- Stori Joe: https://www.timeshighereducation.com/student/blogs/gambling-addiction-i-blew-80-cent-my-student-loan-and-overdraft#survey-answer
- Stori Sam https://samstarsmore.wordpress.com/2019/04/18/inside-the-mind-of-a-gambling-addict/
- Erthygl GamCare https://www.gamcare.org.uk/gambling-impacts/how-can-gambling-affect-your-life/?cn-reloaded=1
- Beiros a phapur
- Cyfrifiadur (dewisol)

Sylwer: Efallai y byddwch yn dymuno dewis astudiaethau achos eraill ar gyfer eich lleoliad. Awgrymiadau yn unig yw'r uchod. Fe'ch cynghorir hefyd i wirio'r print a'r hysbysebion adeg eu lawrlwytho i sicrhau bod cynnwys, gan gynnwys hysbysebion, yn briodol.

Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

CW01-06, CW08-11, CW15-18, CW20, CW22, CW24-25, CW27, CW29, CW33

Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:

- Iechyd a Llesiant
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Diogelu: Mae'n bwysig creu amgylchedd dysgu diogel gyda chanllawiau a rheolau sylfaenol clir. Dylai plant a phobl ifanc deimlo eu bod yn gallu gofyn am gymorth os oes angen a chael y cymorth priodol a dewisiadau cyfeirio ychwanegol. Efallai yr hoffech weithio gyda'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig. Gall y pwnc hwn arwain at rai plant yn rhannu gwybodaeth sensitif a phrofiadau personol, a allai ysgogi emosiynau. Dylid eu hatgoffa, ym mhob gwers, bod modd iddyn nhw siarad â staff yn yr ysgol. Gallwch hefyd rannu'r dewisiadau cyfeirio.

NODER: Gellir cwblhau'r wers hon fel gwers ar ei phen ei hun neu fel rhan Gynllun Gwaith B11; hon yw'r bedwaredd rhan o chwe gwers. Efallai yr hoffech gyflwyno'r sesiwn hon fel dwy wers ar wahân, ac felly efallai y byddwch yn dewis addasu'r Cynllun Gwaith i gyd-fynd ag anghenion eich ysgol.

I ddechrau	Prif ran	Pawb gyda'i gilydd
Gweithgaredd: Achos ac effaith Beth mae caethiwed yn ei olygu? Trafodaeth dau funud. Yn dibynnu ar yr ymatebion, gofynnwch i'r myfyrwyr feddwl am gamblo. Sut mae niwed sy'n gysylltiedig â gamblo/caethiwed yn wahanol i niwed arall, er enghraifft alcohol, cyffuriau anghyfreithlon, tybaco, ac ati. Ydyn nhw'n gallu ei weld? Coeden achos ac effaith: Athro: rhowch goeden achos ac effaith i'r myfyrwyr. (B11G4 Adnodd 1: Achos ac Effaith) Myfyrwyr i feddwl am yr hyn sy'n achosi niwed sy'n gysylltiedig â gamblo a beth allai'r effaith fod. **Rhannwch eich syniadau â'r dysgwr drws nesaf i chi.**	**Gweithgaredd: Gamblo - Iechyd a Lles** **Gweithgaredd 1:** Meddwl, Paru, Rhannu: B11G4 Adnodd 2. Cyfatebwch y rhesymau pam fod pobl ifanc yn gamblo â'r canlyniadau a roddwyd yn arolwg gamblo 2019. **Gweithgaredd 2:** Opsiwn 1: defnyddio TG/Rhyngrwyd Opsiynau 2: defnyddio'r dolenni: Stori Joe/Stori Sam/erthygl GamCare. Ymchwiliwch i'r rhesymau pam fod pobl ifanc yn gamblo a'r effaith ar eu hiechyd a'u lles. Mewn grwpiau bach, defnyddiwch y deunyddiau i helpu i greu podlediad neu adnodd addysgol.	**Gweithgaredd: Rydw i'n falch o gyflwyno** Y myfyrwyr i rannu gwaith. **Athro i atgoffa'r myfyrwyr o ble gallan nhw gael help. Os ydyn nhw'n poeni am eu perthynas eu hunain neu berthynas rhywun arall â chwarae gemau neu gamblo, gallan nhw siarad ag aelod o staff.** **Dewisiadau cyfeirio: BigDeal a Childline.**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

V1.0/EBRILL21

B11G4: ADNODD

Ysgrifennwch yr achos(ion) wrth ymyl boncyff y goeden a’r effeithiau ar y dail.

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

V1.0/EBRILL21

B11G4: ADNODD 2

Am ei fod yn hwyl	Rhywbeth i'w wneud
I ennill arian	I gael gwefr
Rydw i'n hoffi cymryd risgiau	Rydw i'n debygol o ennill arian
Mae'n cŵl	Mae fy rhieni/gwarcheidwaid yn ei wneud
Byddaf yn ennill mwy nag y byddaf yn ei golli	Mae'n fy helpu pan fydda i'n teimlo'n isel neu mewn hwyliau drwg
Mae fy ffrindiau yn gwneud hynny	Mae fy mrodyr/chwiorydd yn gwneud hynny
Achlysur	Ddim yn gwybod

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl
V1.0/EBRILL21

10%	**31%**
11%	**31%**
12%	**19%**
6%	**13%**
6%	**7%**
6%	**4%**
55%	**8%**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

Am ei fod yn hwyl 55%	**Rhywbeth i'w wneud 31%**
I ennill arian 31%	**I gael gwefr 19%**
Rydw i'n hoffi cymryd risgiau 13%	**Rydw i'n debygol o ennill arian 12%**
Mae'n cŵl 11%	**Mae fy rhieni/gwarcheidwaid yn ei wneud 10%**
Byddaf yn ennill mwy nag y byddaf yn ei golli 7%	**Mae'n fy helpu pan fydda i'n teimlo'n isel neu mewn hwyliau drwg 6%**
Mae fy ffrindiau yn gwneud hynny 6%	**Mae fy mrodyr/chwiorydd yn gwneud hynny 6%**
Achlysur 4%	**Ddim yn gwybod 8%**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

Her: Archwiliwch y pwnc marchnata a hysbysebu gamblo: faint sy'n ormod?

Amcanion Dysgu:

- Nodi'r gwahanol fathau o hysbysebion a sut mae cwmnïau'n marchnata eu cynnyrch
- Archwilio amlder a mathau o farchnata, gan werthuso'r effaith
- Defnyddio gwybodaeth i greu cyflwyniad

Deilliannau Dysgu:

- Rydw i'n gallu nodi gwahanol ffyrdd y caiff gamblo ei farchnata.
- Rydw i'n gallu trafod sut gall gwahanol fathau o farchnata ddylanwadu ar bobl
- Rydw i'n gallu trafod a gwerthuso swmp yr hysbysebu a rhannu fy syniadau
- Rydw i'n gallu cyflwyno fy syniadau a'm dadleuon i'm cyfoedion.

Adnoddau:

- B11 G5 - PowerPoint
- B11 G5 - Adnoddau – enghreifftiau marchnata
- Beiro a phapur
- Cyfrifiadur (dewisol)

Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:

CW01-02, CW04-05, CW08-10, CW14-18, CW21, CW24, CW27, CW29, CW33

Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:

- Iechyd a Llesiant
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Diogelu: Mae'n bwysig creu amgylchedd dysgu diogel gyda chanllawiau a rheolau sylfaenol clir. Dylai plant a phobl ifanc deimlo eu bod yn gallu gofyn am gymorth os oes angen a chael y cymorth priodol a dewisiadau cyfeirio ychwanegol. Efallai yr hoffech weithio gyda'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig. Gall y pwnc hwn arwain at rai plant yn rhannu gwybodaeth sensitif a phrofiadau personol, a allai ysgogi emosiynau. Dylid eu hatgoffa, ym mhob gwers, bod modd iddyn nhw siarad â staff yn yr ysgol. Gallwch hefyd rannu'r dewisiadau cyfeirio.

NODER: Gellir cwblhau'r wers hon fel gwers ar ei phen ei hun neu fel rhan o Gynllun Gwaith B11; hon yw'r bumed ran o chwe gwers. Efallai yr hoffech gyflwyno'r sesiwn hon fel dwy wers ar wahân, ac felly efallai y byddwch yn dewis addasu'r Cynllun Gwaith i gyd-fynd ag anghenion eich ysgol.

I ddechrau	Prif ran	Pawb gyda'i gilydd

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

Gweithgaredd: 60 eiliad o sgriblo	**Gweithgaredd: Y Diwydiant Gamblo - marchnata**	**Gweithgaredd: Post-it**
Y myfyrwyr i ysgrifennu'r holl wahanol ffyrdd y mae gamblo'n cael ei farchnata. Yr athro i dderbyn amrywiaeth o atebion gan y myfyrwyr. **Trafodaeth dosbarth:** • Yn eich barn chi, beth fyddai'r ffordd fwyaf effeithiol o hyrwyddo'r cynnyrch? • Ydych chi'n gweld llawer o hysbysebion? Sut mae'n gwneud i chi deimlo? • Sut mae hysbysebion am gamblo yn cael eu hystyried yn eich cymuned? • Ydy hysbysebion gamblo yn normaleiddio'r gweithgaredd?	Trafodwch yr wybodaeth ar y sleid mewn perthynas â hysbysebion. Ffynhonnell: https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/publication/documents/2020-03/gambling-marketing-advertising-effect-young-people-final-report.pdf Mewn parau neu grwpiau bach, bydd y myfyrwyr yn ymateb i'r ystadegau. **OPSIWN 1:** Dylai'r myfyrwyr ystyried faint sy'n ormod. Dylen nhw edrych ar y mathau o hysbysebion, y llefydd maen nhw'n eu gweld, os ydyn nhw'n cael eu gweld gan bobl ifanc ac ati. Dylid ystyried y trothwy gwylio teuluol hefyd. **OPSIWN 2:** Dadl: Dylid cyfyngu hysbysebion gamblo i ar ôl y trothwy. Cytuno/Anghytuno **Gweithgaredd: Rydyn ni'n falch o gyflwyno...** Bydd y myfyrwyr yn cyflwyno eu gwaith i'w cyfoedion ac yn cael adborth ganddyn nhw.	**Tocyn GADAEL** Myfyrwyr: Ar nodyn post-it-ysgrifennwch sut mae hysbysebion gamblo yn effeithio arnoch chi'n bersonol. Athro: mae modd casglu hwn yn ddienw a darllen yr atebion yn y sesiwn hon neu mewn sesiwn yn y dyfodol. Neu gallai myfyrwyr ddarllen eu hatebion. **Gwaith cartref:** Y myfyrwyr i gadw cofnod o sawl math o farchnata maen nhw'n eu gweld ar gyfer gamblo a chwarae gemau dros gyfnod o wythnos. **Athro i atgoffa'r myfyrwyr o ble gallan nhw gael help. Os ydyn nhw'n poeni am eu perthynas eu hunain neu berthynas rhywun arall â chwarae gemau neu gamblo, gallan nhw siarad ag aelod o staff. Dewisiadau cyfeirio: BigDeal a Childline.**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

Her: Ewch ati i greu ymgyrch i godi ymwybyddiaeth o niwed posibl gamblo a chael gwared ar y stigma.

Amcanion Dysgu:

- Deall risgiau posibl gamblo
- Deall sut mae pobl eraill yn gweld gamblo
- Gallu datblygu ymgyrch a rhannu eich syniadau'n barchus ac ystyried safbwynt pobl eraill

Deilliannau Dysgu:

- Rydw i'n deall risgiau posibl gamblo
- Rydw i'n deall sut mae pobl eraill yn gweld gamblo
- Rydw i'n gallu gweithio mewn tîm i greu ymgyrch ymwybyddiaeth
- Rydw i'n gallu meddwl yn feirniadol ac ystyried gwahanol safbwyntiau
- Rydw i'n gallu datblygu fy meddyliau a'u cyflwyno i'm cyfoedion
- Rydw i'n gallu gwrando ar bobl eraill ac ymateb yn barchus

Adnoddau:

- B11 G6 - PowerPoint
- Beiro a phapur
- Cyfrifiadur (dewisol)
- Taflen ddata

Cysylltiadau Cwricwlwm i Gymru:

CW01-02, CW04-05, CW08-10, CW14-22, CW24-25, CW27, CW29, CW33

Chwe Maes Dysgu a Phrofiad:

- Iechyd a Llesiant
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Diogelu: Mae'n bwysig creu amgylchedd dysgu diogel gyda chanllawiau a rheolau sylfaenol clir. Dylai plant a phobl ifanc deimlo eu bod yn gallu gofyn am gymorth os oes angen a chael y cymorth priodol a dewisiadau cyfeirio ychwanegol. Efallai yr hoffech weithio gyda'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig. Gall y pwnc hwn arwain at rai plant yn rhannu gwybodaeth sensitif a phrofiadau personol, a allai ysgogi emosiynau. Dylid eu hatgoffa, ym mhob gwers, bod modd iddyn nhw siarad â staff yn yr ysgol. Gallwch hefyd rannu'r dewisiadau cyfeirio.

NODER: Bydd gofyn i'r myfyrwyr fod wedi cymryd rhan yn yr holl sesiynau blaenorol sy'n ymwneud â Chynllun Gwaith B11 ar gyfer y wers hon. Bydd angen iddyn nhw feddu ar

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl

ddealltwriaeth a dysgu priodol er mwyn iddyn nhw gael cyfle i gasglu eu gwybodaeth a'u sgiliau at ei gilydd. Efallai yr hoffech gyflwyno'r sesiwn hon fel dwy wers ar wahân, ac felly efallai y byddwch yn dewis addasu'r Cynllun Gwaith i gyd-fynd ag anghenion eich ysgol.

I ddechrau	Prif ran	Pawb gyda'i gilydd
Gweithgaredd: Meddwl, Paru, Rhannu **Cwestiwn:** **Oes yna stigma ynglŷn â gamblo a rhywun sy'n dioddef niwed?** Myfyrwyr i wneud y canlynol: • Archwiliwch o'ch safbwynt eich hun. • Archwiliwch o safbwynt y gymuned, a yw'n wahanol o un gymuned i'r llall? • Sut mae credoau crefyddol a diwylliannol yn effeithio ar hyn? Ceisiwch annog myfyrwyr i archwilio o safbwynt pobl eraill, gan ystyried cymunedau, crefydd a diwylliant yn ogystal â sut gall profiadau blaenorol fod yn sail i safbwynt rhywun. Gwnewch yn siŵr bod y myfyrwyr yn nodi pob math o gamblo, o fetio'n breifat ar gemau cyfrifiadur, cardiau, gyda darnau arian ac ati, hyd at bethau fel tombola, loterïau a gwefannau a chynnyrch gamblo ar-lein a ffisegol.	**Gweithgaredd: Ymgyrch.** Dylai myfyrwyr ddylunio a chynnal ymgyrch i godi ymwybyddiaeth o niwed posibl gamblo gyda'r bwriad o gael gwared ar stigma. Bydd gofyn iddyn nhw ddefnyddio gwybodaeth o sesiynau blaenorol; gallech ganiatáu amser i ddefnyddio TGCh i gefnogi eu gwaith ymhellach. Efallai y bydd defnyddio'r daflen ddata o fudd iddyn nhw hefyd. **Gweithgaredd: Cyflwyno eich ymgyrch:** Myfyrwyr i gyflwyno eu hymgyrch. Yn dibynnu ar yr amser sydd gennych chi, efallai y byddwch yn dymuno cyflwyno hyn dros ddwy sesiwn.	**Gweithgaredd: Tocyn gadael** Bydd y myfyrwyr yn ysgrifennu un peth allweddol y byddan nhw'n ei gofio o'r wers heddiw neu o'r gyfres o wersi. Caiff y myfyrwyr rannu eu syniadau â'r dosbarth. **Athro i atgoffa'r myfyrwyr o ble gallan nhw gael help. Os ydyn nhw'n poeni am eu perthynas eu hunain neu berthynas rhywun arall â chwarae gemau neu gamblo, gallan nhw siarad ag aelod o staff.** **Dewisiadau cyfeirio: BigDeal a Childline.**

©YGAM 2020: Cedwir pob hawl